

ΤΕΟ ΝΤΗΤΡΙΧ

ΤΟ ΕΝΕΡΓΟ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΣΧΟΛΕΙΟ

ΤΟΥ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ

Π. Π. ΜΠΛΟΝΣΚΙ

Μετάφραση:
Δημήτρη Βεργίδη

ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ

Παράρτημα II

Ο Χάρτης του Σύγχρονου Σχολείου που ακολουθεί υιοθετήθηκε τον Άπριλη του 1968 από τό Συνεργατικό Ίνστιτούτο του Σύγχρονου Σχολείου (ICEM), ή άλλως Κίνημα Φρενέ, που αριθμεί πάνω από 20.000 εκπαιδευτικούς-μέλη. Υπογραμμίζεται ότι τό Κίνημα Φρενέ έχει όπαδούς σε όλόκληρο τον κόσμο.

Χάρτης του Σύγχρονου Σχολείου
(υιοθετήθηκε όμόφωνα στο συνέδριο τής Ραυ τό 1968)

1. *Άγωγή σημαίνει άνθηση τής προσωπικότητας και άνατροφή και όχι συσσώρευση γνώσεων, καταπίεση ή εξάρτηση.*

Στά πλαίσια του πνεύματος αυτού ψάχνουμε νά βρούμε τίς τεχνικές εργασίας και τά εργαλεία, τους τρόπους όργάνωσης τής ζωής μέσα στα πλαίσια του σχολείου και τής κοινωνίας, που θά επιτρέψουν την όσο τό δυνατό καλύτερη άνθηση και άνατροφή του παιδιοϋ.

Μέ τή βοήθεια του έργου του Σελεστέν Φρενέ και μέ τήν έμπειρία που έχουμε άποκτήσει, έχουμε τή βεβαιότητα ότι θά έπηρεάσουμε τή συμπεριφορά των παιδιοϋν που θά είναι οί αύριανοί ένήλικες, καθώς και

τή συμπεριφορά τῶν διδασκόντων πού καλοῦνται νά παίξουν ἓνα καινούριο ρόλο στήν κοινωνία.

2. *Εἶμαστε ἀντίθετοι σέ κάθε εἶδους κατήχηση σέ ὁποιοδήποτε δόγμα.*

Δέν θέλουμε νά καθορίζουμε ἐκ τῶν προτέρων τί θά γίνει τό παιδί πού μορφώνουμε· δέν τό προετοιμάζουμε νά ὑπηρετήσει καί νά διαιωνίσει τόν σημερινό κόσμο, ἀλλά νά οἰκοδομήσει τήν κοινωνία πού θά ἐγγυᾶται τήν ἄνθησή του. Ἄρνούμαστε νά ὑποτάξουμε τό πνεῦμα του σέ ἓνα δόγμα ἀλάνθαστο καί προκαθορισμένο, ὅποιο κι ἂν εἶναι αὐτό. Θέλουμε οἱ μαθητές μας νά γίνουν συνειδητοί καί ὑπεύθυνοι ἐνήλικες, πού θά χτίσουν ἓνα κόσμο ἀπ' ὅπου θά λείψει ὁ πόλεμος, ὁ ρατσισμός καί κάθε εἶδους διάκριση καί ἐκμετάλλευση τοῦ ἀνθρώπου.

3. *Ἀπορρίπτουμε τήν αὐταπάτη μιᾶς ἀγωγῆς κλεισμένης στόν ἑαυτό της, ἔξω ἀπό τά μεγάλα κοινωνικά καί πολιτικά ρεύματα πού τήν καθορίζουν.*

Ἡ ἀγωγή εἶναι ἓνα στοιχεῖο, ὅμως ἀπλά καί μόνο ἓνα στοιχεῖο μιᾶς ἀναγκαίας κοινωνικῆς ἐπανάστασης. Ἡ κοινωνική καί πολιτική πραγματικότητα, οἱ συνθήκες δουλειᾶς καί ζωῆς, τόσο τῶν γονιῶν ὅσο καί τῶν παιδιῶν, ἐπηρεάζουν ἀποφασιστικά τίς νέες γενιές.

Ὁφείλουμε νά δείξουμε στούς ἐκπαιδευτικούς, στούς γονεῖς καί σέ ὄλους ὅσους ἐνδιαφέρονται γιά τό σχολεῖο, τήν ἀναγκαιότητα τοῦ κοινωνικοῦ καί πολιτικοῦ ἀγώνα στό πλευρό τῶν ἐργαζομένων, γιά νά μπορέσει ἡ δημόσια ἐκπαίδευση νά ἐκπληρώσει τήν ὑπέροχη παιδευτική της λειτουργία. Στά πλαίσια αὐτοῦ τοῦ πνεύματος, τό κάθε μέλος μας θά δρᾷ σύμφωνα μέ τίς ἰδεολογικές, φιλοσοφικές καί πολι-

τικές του προτιμήσεις γιά νά ἐνσωματωθεῖ ἡ ἀγωγή στίς εὐρύτερες προσπάθειες τῶν ἀνθρώπων γιά τήν ἀναζήτηση τῆς εὐτυχίας, τῆς κουλτούρας καί τῆς εἰρήνης.

4. *Τό αὐριανό σχολεῖο θά εἶναι τό σχολεῖο ἐργασίας.*

Ἡ δημιουργική δουλειά, πού θά τή διαλέγει καί θά τήν ἀναλαμβάνει ἐλεύθερα ἡ ὁμάδα, εἶναι ἡ πρωταρχική ἀρχή, τό ἴδιο τό θεμέλιο τῆς λαϊκῆς ἀγωγῆς. Ἀπ' αὐτή θά πηγᾶσουν ὄλες οἱ κατακτήσεις καί διαμέσου αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ἀναπτύσσεται ὁλος ὁ δυναμισμός τοῦ παιδιοῦ.

Μέ τή δουλειά καί τήν ὑπευθυνότητα, τό ἀναγεννημένο σχολεῖο θά ἐνσωματωθεῖ τέλεια στό κοινωνικό καί πολιτιστικό περιβάλλον ἀπό τό ὅποιο σήμερα εἶναι τελείως ἀθαίρετα ξεκομμένο.

5. *Ἐπίκεντρο τοῦ σχολείου θά εἶναι τό παιδί. Τό ἴδιο τό παιδί, μέ τή βοήθειά μας, θά οἰκοδομήσει μόνο του τήν προσωπικότητά του.*

Εἶναι δύσκολο νά γνωρίσουμε τό παιδί, τήν ψυχολογική του φύση, τίς τάσεις του, τίς κλίσεις του, γιά νά θεμελιώσουμε πάνω σ' αὐτή τή γνώση καί τήν παιδαγωγική μας συμπεριφορά· παρόλα αὐτά ἡ παιδαγωγική Φρενέ, ἔχοντας ὡς κύριο ἄξονά της τήν ἐλεύθερη ἔκφραση μέ τή χρησιμοποίησή φυσικῶν μεθόδων, δημιουργώντας ἓνα εὐνοϊκό περιβάλλον, ὕλικό καί τεχνικές πού ἐπιτρέπουν τή φυσική, ζωντανή καί πολιτιστική ἀγωγή, ἐπιχειρεῖ μιᾶ γνήσια ψυχολογική καί παιδαγωγική ἐπανόρθωση.

6. *Ἡ πειραματική ἐρευνα στή βάση εἶναι ἡ πρωταρχική προϋπόθεση τῆς προσπάθειάς μας γιά τόν ἐκσυγχρονισμό τοῦ σχολείου διαμέσου τοῦ συνεργατισμοῦ.*

Δέν υπάρχουν στό ICEM ούτε κατήχηση, ούτε δόγματα, ούτε συστήματα που θά ζητάγαμε από όποιονδήποτε νά υιοθετήσει. Ἀντίθετα, ὀργανώνουμε σέ ὄλες τίς βαθμίδες τοῦ κινήματός μας τή συνεχή ἀντιπαράθεση τῶν ιδεῶν, τῶν ἐρευνῶν καί τῶν ἐμπειριῶν.

Οἰκοδομοῦμε τό παιδαγωγικό μας κίνημα πάνω στίς βάσεις καί σύμφωνα μέ τίς ἀρχές πού ἀπό τήν ἐμπειρία ἔχουν ἀποδειχτεῖ ἀποτελεσματικές μέσα στήν τάξη: ἐποικοδομητική δουλειά, ἐχθρό κάθε βυζαντινολογίας, ἐλεύθερες δραστηριότητες στό πλαίσιο τῆς κοινότητας, ἐλευθερία γιά τό ἄτομο νά διαλέξει τή δουλειά πού θά κάνει μέσα στήν ὁμάδα, πειθαρχία ὀλοκληρωτικά ἀποδεκτή.

7. *Οἱ ἐκπαιδευτικοί τοῦ ICEM εἶναι οἱ μόνοι ὑπεύθυνοι γιά τόν προσανατολισμό καί τήν ἐκμετάλλευση τῶν συνεργατικῶν τους προσπαθειῶν.*

Οἱ ἀνάγκες τῆς δουλειᾶς εἶναι ὁ μοναδικός λόγος πού τά μέλη μας ἀναλαμβάνουν ὑπεύθυνες θέσεις· κάθε ἄλλη αἰτία ἀποκλείεται.

Ἐνδιαφερόμαστε βαθιά γιά τή ζωή τῆς Συνεργατικῆς μας, γιατί αὐτή εἶναι τό σπίτι μας, πού πρέπει νά τό οἰκοδομήσουμε συνεισφέροντας οἰκονομικά, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια, ἐργαζόμενοι πνευματικά καί ὄντας ἔτοιμοι νά τό ὑπερασπίσουμε ἀπό ὅποιονδήποτε θά ζημίωνε τά κοινά μας συμφέροντα.

8. *Τό Κίνημά μας τοῦ Σύγχρονου Σχολείου θέλει νά διατηρεῖ σχέσεις συμπάθειας καί συνεργασίας μέ ὄλες τίς ὀργανώσεις πού ἐργάζονται πρὸς τήν ἴδια κατεύθυνση.*

Ἐπειδή ὁ στόχος μας εἶναι νά ὑπηρετοῦμε καλύτερα τό δημόσιο σχολεῖο καί νά ἐπιταχύνουμε τόν

ἐκσυγχρονισμό τῆς διδασκαλίας, θά ἐξακολουθοῦμε νά προτείνουμε, μέ κάθε ἀνεξαρτησία, τήν εἰλικρινή καί πραγματική συνεργασία μέ ὄλες τίς ὀργανώσεις πού ἀγωνίζονται πρὸς τήν ἴδια κατεύθυνση μέ μᾶς.

9. *Οἱ σχέσεις μας μέ τή διοίκηση.*

Μέσα στήν τάξη-ἐργαστήριο, στά κέντρα ἐκπαίδευσης τῶν δασκάλων, στά περιφερειακά ἢ ἐθνικά σεμινάρια, εἴμαστε ἔτοιμοι νά προσφέρουμε τήν πείρα μας στούς συναδέλφους μας γιά τόν παιδαγωγικό ἐκσυγχρονισμό.

Ὅμως ἐννοοῦμε νά διαφυλάξουμε ὅπως ὁ ἐργάτης στή δουλειά του τήν ἐλευθερία μας, νά βοηθοῦμε, νά ὑπηρετοῦμε, νά κριτικάρουμε, σύμφωνα μέ τίς ἀπαιτήσεις τῆς συνεργατικῆς δράσης τοῦ κινήματός μας.

10. *Ἡ Παιδαγωγική Φρενέ εἶναι ἐξ ὀρισμοῦ διεθνής.*

Ἡ ἀρχή πάνω στήν ὁποία προσπαθοῦμε νά ἀναπτύξουμε τό κίνημά μας σέ διεθνή κλίμακα εἶναι ἡ ἀρχή τῶν συνεργατικῶν ὁμάδων ἐργασίας. Ὁ διεθνισμός μας δέν εἶναι γιά μᾶς μιᾶ ἀπλή ὁμολογία πίστεως, εἶναι μιᾶ ἀναγκαιότητα τῆς δουλειᾶς μας.

Ἀποτελοῦμε, χωρίς ἄλλα μέσα πέρα ἀπό τίς ἐνθουσιώδεις προσπάθειές μας, μιᾶ Διεθνή Ὅμοσπονδία Κινημάτων τοῦ Σύγχρονου Σχολείου (FIMEM), πού δέν ἀντικαθιστᾶ τά ἄλλα διεθνή κινήματα, ἀλλά δρᾷ σέ διεθνές ἐπίπεδο ὅπως τό ICEM στή Γαλλία, γιά νά ἀναπτυχθεῖ ἡ ἀδελφικότητα στή δουλειά καί τή ζωή πού θά βοηθήσει βαθιά κι ἀποτελεσματικά τά εἰρηνικά ἔργα.